

Book f(or)ever: Novi program Sajma knjiga u Puli za srednjoškolce

PRIBLIŽAVANJE KULTURE MLADIMA
NIJE BALK, ALI JEST NAUK

Lica mladih ljudi koja ulaze u Crveni salon Doma hrvatskih branitelja u Puli u sklopu Sajma knjiga odražavaju sve ono što se očekuje od lica mladih ljudi koja su izišla iz razreda na »terensku nastavu«: veselje, dosadu, zbunjenost, zapitanost o programu i svijetu u koji su bačeni. Distrakcije su, kako to biva s mladim ljudima danas, velike – tu su mobiteli s uključenim viberima, youtubeovima, blogovima, striminzima i ostalim zima o kojima mi stariji ne znamo ništa.

Dvojac koji ih dočekuje, a to su voditelji Kruno Lokotar i Emir Imamović Pirke, imat će zato težak zadatak da ih u okviru jednog školskog sata uvuče u svoj program neformalnog predstavljanja svojih gostiju u sklopu novog sajamskog programa Book f(or)ever.

Iako novi, program Book f(or)ever napučio je sajamski raspored do puknuća, kako sajamske satnice tako i voditeljskih glasnica. Od ponedjeljka do petka izredalo se tako u raznim potprogramima nazvanim Anti lektira, Strip Strasse, Pop poet itd. sijaset pisaca, strip-crtača, pjevača i umjetnika raznih profila.

Prije nego što će sve to početi – a čast da probije led dobio je francuski strip agent Sylvain Coissard – pitamo inicijatoricu programa Slavicu Čurković o željama i planovima u vezi s programom.

Ponavljajući i redovni

– Htjeli smo oblikovati program za mlade koji će pobuditi njihov interes za književnost, ali i umjetnost i kulturu općenito. Program je zato morao biti osmišljen na popularan način, i to tako da gost progovori kroz svoj medij stvaranja. Zamislili smo to kao živi razgovor s publikom, poticanje da razmjenjuju svoje misli s autorom. Osim Anti lektire, autora koji, dakle, nikad neće ući u lektiru, Pop poeta i Strip Strasse, prikazujemo i dokumentarne filmove u suradnji s HRT-om, i to na temu ovogodišnjeg sajma »Otok – geto – azil« – govori Čurković, objašnjavajući da su učenici u fokusu srednjoškolci iz Istre i Rijeke, odabrani tako da po jedan, odnosno dva razreda, prisustvuju jednom programu, a onda dolaze novi.

I već je na prvom programu jasno da voditeljima neće biti lako. Coissard je suautor iznimno zanimljive knjižice na granici stripa, u kojoj duhovito objašnjava fingirani nastanak nekog superpoznatog likovnog djela, no prvi smijehak publike došao je tek nakon pola sata, kada su vidjeli da je Delarochéov Napoleon onako depresivan, tužan i ljut zato što francuska nogometna reprezentacija gubi od talijanske 1:0. Prepoznali su se i u Van Goghovoj slici uredne sobe, koja je takva zato što mu majka mobite-

lom javlja da ga konačno dolazi posjetiti. Prije toga je, dakako, u njoj bio epski nered.

Pravi problemi nastupili su na programu predstavljanja Predraga Lucića i Borisa Dežulovića. Stariji, ponavljajući ili gerijatrija kako ih je Lokotar stalno zvao, beskraino su se zabavljali, onako kako se zabavljaju svi koji su sada već savršeno uigrani dvojac imali prilike gledati i slušati. Ali mladi su ostali gotovo nijemi na provale sofisticirane duhovitosti, političke satire, ironije i sarkazma. Na antilektirne stihove o Povratku Filipa Latinovića: »Zahvaljujuć dragom bogu i Krleži Miru/ u Bobočku nije uša vengo u lektiru«, ponavljajući su se kuglali od smijeha, ali redovna nastava ostajala je hladna.

Vrući Sladoledi

Morao je zato uletjeti i neki hit. I to se konačno dogodilo na predstavljanju slovenskog autorskog bratskog dvojca Beli sladoled, likovnih mahera i ludista Mihe Pernea i Leona Zuodara. Lokotar i Imamović dotad su se opustili i prihvatili sudbinu teškog dopiranja do mladaca, a i pozitivno su bili uplašeni od predstavljanja dvojca večer ranije u kojoj je, kako to kaže Imamović, moderator Vladimir Šagadin iz obojice uspio dobiti pola riječi.

Zato su na stage donijeli stalak s papirima, gomilu boja, pripremili tonu prezentaciju, sve s idejom da se tamo događa svašta. Bilo je sreće i s publikom; četvrti razredi gimnazije razumjeli su gotovo svaku duhovitu repliku, a Sladoledi su potpuno otopili publiku vještini ad hoc crtanjem na zadatak, jedan počne, drugi završi: Mona Lise, Posljednje večere, slona, ženskog akta, ali i Lokotarovog portreta. Penjanje na stage jednoga učenika koji se ohrabrio nacrtati pejzaž, i to dosta loše, bila je potpuna pobjeda koncepta nad dosadom i letargijom mladih.

Oni nešto stariji opet su uživali u kreativnom procesu nastanka jedne pjesme, kroz čije nas je etape nastajanja fascinantly vodio Aleksandar Stojković iz Goribora, ali netko je negdje nešto zeznuo s gostima, pa učenika zapravo i nije bilo. Šteta, jer Beli sladoled ponovno je crtao, i to sa zadatakom oslikavanja glazbe koju

Brojna »gerijatrijska« publika, odnosno ponavljajući u programu predstavljanja Borisa Dežulovića i Predraga Lucića

Miha Perne iz Belog sladoleda crta portret Krune Lokotara

slušaju. Sliku koja je nastala Lokotar je brže-bolje spremio, preduhitrivši mnoge koji su to isto htjeli.

Težak zadatak

Programi su se izmjenjivali, voditelji su postajali sve sigurniji, a pred mladim licima redali su se mlada umjetnica Ivana Pipal, koja je crtala portret jedne hrabre učenice, pisci Ivica Ivanišević i mladi Borna Vujčić, animator Vitor Juhasa... Definitivno ćemo pamtili ingeniozan potez na Vujčićevom predstavljanju kad se Lokotar okrenuo publici s pitanjem: »Želite li vidjeti što vam se desi kad postanete pisac?« U to se ustala novinarka HRT-a Sladana Bukovac i s pripadajućim kamermanom i setom pitanja za mladog pisca natjerala ga da se snade u dvostrukom pogledu: onom nje i kamere te onom publike. Program je, dakle, zaživio,

a odazivala mu se i druga publika osim one pritrjerane na zadatak.

A koliko je zadatak bio težak za voditelje osjetio je i ovaj autor kad bi probao dobiti izjavu od učenika. Uglavnom je to bilo skrivanje, bježanje, crvenjenje i »ne bih ja«, »zar baš moram?«, »može netko drugi?«... Zato je izjava prvašice Vanese – »Bilo je dobro. Naučili smo kako se radi film. U osnovnoj nismo izlazili, sad smo počeli u gimnaziji. Prvi put sam na Sajmu, voljela bih da se ovaj program nastavi« – zapravo sastavljena od autorovih pitanja i stidljivih »da« i »ne« odgovora.

Nije bilo drugačije ni s Filipom ili Lucijom, koji su nam za predstavljanje Vibora Juhasa, koji je prezentirao nastanak jednog animiranog jingla, rekli da je bilo jako interesantno, puno bolje od očekivanja. Ništa se od toga na njihovim licima nije vidjelo dok je program trajao.

Kako je to sve doživio samoprovani »Duo Quattro«, maksimalno upregnuti voditeljski dvojac Kruno Lokotar i Emir Imamović Pirke? Pirke iskreno kaže da i nije znao što žele dobiti.

Nacionalna kultura i slovo

– Ja imam sina srednjoškolske dobi i došao sam ovdje u potpunoj grču jer je za sve što sam rekao da ćemo raditi, on rekao da ga potpuno ne zanima. Od prvog dana smo shvatili da nećemo dobiti potpunu interakciju pa je bilo važno da ih zabavimo, da im ne ubijemo svaku volju za ove stvari o kojima pričamo. I mislim da smo bili bar blizu uspjeha – kaže Pirke, a na njega se odmah nadovezuje Kruno, tako da se nakon tih nekoliko intenzivnih dana više ne može razaznati gdje završava jedan, a počinje drugi.

– I ja mislim da jesmo. Nismo, naravno, odustali od interakcije ali smo je minimizirali. Ja sam vodio nekoliko tribina sa srednjoškolcima u Zagrebu pa sam radio njihov psihoprofil. Njih, kao prvo, nacionalna kultura uopće ne zanima: oni gledaju, slušaju i čitaju na engleskom. Kao drugo, ne zanima ih slovo. I ti im sad trebaš približiti kulturu nečega što je, prvo, nacionalno, drugo, u mediju koji preziru – kaže Lokotar.

Obojica su se složili da su od gostiju najbolje prošli Miha i Leon iz Belog sladoleda, a kada bi morali sami sebe ocijeniti, rekli bi da moraju još puno učiti ne bi li mogli govoriti tako da ironijom i sofisticiranim humorom ne »prebacuju« previše srednjoškolsku razinu. Kada bi došao poziv za ovaj program i sljedeće godine, obojica bi se odazvali; Lokotar je uvjeren da bi im bilo lakše jer bi se vjerojatno vratio dio srednjoškolaca koji su bili ove godine, pa bi poznavali kontekst, njih dvojicu, strukturu programa. Imamović ima i konkretan prijedlog.

– Htjeli bismo da određenu grupu srednjoškolaca imamo dulje od jednog programa, da možemo proći kroz više medija, jer bi onda bilo više interakcije i oni bi dobili kompletniju sliku – zaključuje Pirke, a savjetom za upravu Sajma pridružuje se i Kruno.

– Mi smo se spontano odlučili za intermedijalni pristup – tu se crtalo, pjevalo, sviralo, čitalo, a to je i nas zabavljalo: potpuno sam uživao kad je Goribor Stojković pokazivao kako nastaje pjesma, a dečki iz Belog sladoleda sve to nacrtali. To su iznimne stvari koje bi valjalo i posnimiti – zaključuje Kruno.

Davor MANDIĆ
Snimila T. DRAŠKIĆ SA-
VIĆ/Sa(n)jam knjige

Aleksandar Stojković iz Goribora demonstrira kako nastaje pjesma, a Beli sladoled pjesmu oslikava

Program Book f(or)ever napučio je sajamski raspored do puknuća – od ponedjeljka do petka izredalo se u raznim potprogramima nazvanim Anti lektira, Strip Strasse, Pop poet itd. sijaset pisaca, strip-crtača, pjevača i umjetnika raznih profila. No voditeljima Kruni Lokotaru i Emiru Imamoviću nije bilo nimalo lako